

Any IX

EMPORIÒN

N.º 187

PERIÒDIC QUINZENAL

Preu
de subscripció:
4'50 ptes. l'any
lla número:
20 cts.

Torroella de Montgrí, 13 de maig de 1923

Redacció i
Administració:
Ateneu
Montgrí

Post-electoral

La nostra situació de periòdic neutral ens veda un comentari ample i desinvolt en la post-elecció.

No obstant, ens cal posar una nota serena ovirada des de un punt enlaira't lluny de la passió, una nota que suposem voldrien subscriure tots els homes de bona voluntat d'un camp i d'altre camp.

En primer lloc cal consignar una enèrgica, la més enèrgica protesta contra l'atropell de que ha sigut víctima nostre alcalde, la més alta autoritat local, en la qual no volem veure a un home si no a una institució fins avui venerada.

A tots convé, en aquest temps de trasbals i de tempesta, que es conservin immutables els prestigis de secular arrelada sosinguts per la tradició i el popular afecte contra les embranzides d'una corrent anarquitxant universal que demà farà trontollar la pau pública.

En segon lloc ens cal recomanar, ens cal suplicar que per tots es posi un sedant a la passió quan aquesta pugui degenerar en lluita violent entre germans, en renyina baixa i eixorca.

Cal sostenir els ideals amb fermesa de home civil, amb convenciment i amb fermeza; emprò això no significa que s'hagi de odiar ni d'acudir a estridències contraproductes, ni a l'abús de la força ni a la lluita de banderia.

Dins d'una vila com Torroella s'originen lligams de convivència i de veïnatge prou valiosos per a que hagin d'ésser trencats per cap lluita política.

La violència crida la violència; recordin això tots els homes de seny sien d'on sien, milifin on milifin; procurem tots deturar un corrent que ens conduiria a l'abim, i volguem resoldre en família nostres qüestions, sense ingerències de gent que ens desco-neixen, i amb serenitat i amb grandesa d'ànima.

Si el sufragi, suprema prerrogativa del poble, la qual costa rius de sang obtenir, no serveix encara per a aixecar-nos i redimir-nos, que no sia l'esca d'una lluita innoble i despiatada.

Districte de Torroella

Resultat de la elecció

	Fournier	Puig
Albons	57	40
Arnantera	108	89
Bañolas	484	660
Belcaire	27	96
Bordils	177	63
Casavells	49	16
Celrà	236	222
Cervià de Ter	101	96
Colomés	29	56
Cornellà de Terri	235	129

Esponellà	109	44
Flassà	44	64
Foixà	128	108
Fontanillas	26	28
Fontcuberta	54	73
Garrigolas	45	15
Gualta	58	25
Jafre	50	56
Juyà	39	60
La Escala	245	296
La Pera	63	67
La Tallada	67	60
Madremaña	89	151
Mediñà	85	18
Parlabà	52	53
Peratallada	101	56
Rupià	46	58
Sant Andreu del Terry	44	67
Sant Daniel	65	70
Sant Jordi Desvalls	115	52
Sant Joan de Mollet	48	28
Sant Julià de Ramis	41	58
Sant Mori	66	2
Sarrià de Ter	42	177
Saus	87	80
Seriñà	88	120
Serra de Daró	55	56
Torroella de Montgrí	547	527
Ullà	41	60
Ullastret	82	22
Ventalló	120	76
Verges	161	118
Vilademat	55	45
Vilafur	48	10
Vilopriu	80	41
	4549	4268

Interessant conferència

El conreu de l'olivera

Fins avui no ens ha sigut possible publicar la notable conferència donada a Torroella per D. August Matons. Com que té, sempre, una alta valor i alguns terrasans l'esperen amb gran interès ens complavem en donar-la avui a la llum pública.

Les causes de la decadència de l'olivera a l'Empordà i de la seva producció irregular, són múltiples. Poden però, reduir-se a una sola, dient que la raó de la poca producció dels arbres ha de cercar-se en el *mal conreu*, donant a la paraula conreu un significat ampli que inclogui totes les cures (adob, esporga, treballades, lluita contra les malalties) que s'han de prodigar a un arbre perquè es mantingui inalteradament en bon estat de salut, i pugui donar, sense interrupció bones collites.

Estudiem breument cadascuna d'aquestes causes.

Adobs. A l'Empordà, l'olivera no s'adoba. La seva improductibilitat en part se ha d'atribuir a la manca d'aliments. Es diu: abans tampoc s'adobava i no obstant els arbres produïen. Es pot respondre que en conseqüència del llarg conreu, el terreny s'ha anat empobrint arribant a l'estat actual d'exhauriment. Terres que abans eren fèrtils no ho són avui. Demés, en els temps passats, la joventut dels arbres, i llur major vigor (degit a haver suportat per un número menor d'anys l'atac de malalties, les males esporgades, etc.) feien que poguéssin resistir millor i vèncer quan era necessari la pobresa del terreny.

A l'olivera se li poden donar tota mena d'adobs.

Un de molt indicat és l'*adob vert* que

consisteix en sembrar l'oliva amb una llegum (faves, veyes, llobins, etc.) i en enterrar-la al moment de la floració.

Perquè aquest adob dongui bon resultat cal:

Primer. — Sembrar ben espessa la llegum.

Segon. — Sembrar-la a les primeries de tardor.

Tercer. — Adobar-la, en sembrar, amb 400-500 kg. de superfosfat i uns 150 kilograms de potassa.

Quart. — Enterrar-la al moment de florir.

Quint. — Repetir aquest adob cada 3 o 4 anys.

Esporgada. Una esporgada mal feta és, potser, pitjor que no esporgar. Pot pensar-se que seran una sèrie d'esporgades dolentes i les conseqüències que han de tenir per l'arbre.

Els fonaments d'una bona esporgada són els següents:

Primer. — Reduir al mínim la quantitat de fusta que l'arbre porta, inspirats en el fet que la fusta consumeix sense produir. Teòricament, pels interessos de la producció, l'arbre no hauria de tenir gens de fusta i estar constituït exclusivament per brot tendre.

Segon. — Buidar l'arbre del mig. En la part central de la copa s'obtenen poques olives, petites i que sovint no maduren. Suprimint la part anterior de la copa, suprimim una part que consumeix produint poc. A l'ensemps l'arbre, en rebre anteriorment llum i aire, podrà donar també oliva bona i abundant en la part interior. L'acció de la llum i l'aire, ultra que ésser directament útil per la producció, impideix l'aparició del *negre*.

Tercer. — Aclarir la rameta de manera que la saba de la qual disposa l'arbre s'hagi de repartir en un menor nombre de brots, els quals tindran per això més creixent.

Recordar que pels efectes de la fructificació és millor un brot de 40 centímetres, per exemple, que no quatre de 10 cm. ca-

dascun, que tots plegats fan també 40 centímetres.

Quart. — Treure tot el secale o brots dolents o maiats que és on comencen les malalties.

Quint. — No enxiquir els arbres. Procurar que siguin el més grans possible.

Sisè. — No fer corones planes. Les ferides han d'ésser ben arranades o inclinades.

Seiè. — Treure el bolet de les soques.

Treballades. — Les treballades tenen una doble finalitat: facilitar l'airejament de la terra en conseqüència del qual es solubilitzen els principis nutritius que conté i permetre l'acumulació de l'aigua de les pluges impeding successivament que s'evapori o sigui consumida per les males herbes.

Sense aire al terreny, la planta no pot viure; sense humitat tampoc.

De treballades se n'haurien de fer: una de fonda després de collida l'oliva i dues o tres de superficials, després, per tenir sempre la terra en pois i destruir les males herbes.

Malalties. — Amb major o menor intensitat els arbres empordanesos són atacats per totes les malalties. Això evidentment contribueix a reduir llur capacitat de fructificar.

Heus aquí els remeis contra les principals:

Negre. — Es produïda per un bolet microscòpic que recobreix l'arbre com d'una capa de carbó negre i enganxós. La aparició de la malaltia és afavorida o determinada per la presència d'una cotxinilla (paparra) de color xocolata que es veu als brots joves o sota les fulles.

Per combatre-la, pulveritzar l'arbre amb una solució formada per:

Lisol 3'50 litres

Aigua 100 »

Amb la qual es destrueix el bolet i la cotxinilla.

Però, el remei fonamental consisteix en

una esporgada forta que aclareixi l'arbre i el buidí del mig.

Ull de gall.—Malaltia que fa caure les fulles que presenten una taca rodona auriolada.

Pulveritzar els arbres amb sulfat de coure preparat igual que per la vinya.

Fogall. Bolet que podreix les branques i les soques. Evitar en primer lloc les ferides grosses i no fer mai cap corona plana. Quan s'hagin de tallar branques protegir les ferides amb un mastic qualsevol, amb quitrà, per exemple. Si la soca és podrida, obrir-la, buidar-la treient tot el podrit i fer de manera que l'aigua de les pluges trobi fàcil sortida i no quedi mai encloçada.

Cuc de l'oliva—Usar un dels sistemes recomanats i ja coneguts que consisteixen en matar l'insecte amb un suc dolç enverinat.

Corc dels brots.—Es el corc que es posa a l'aixel·la dels brots on fa un petit forat. Treure de l'olivar en acabat d'esporgar, la fusta i els brots obtinguts en fer l'esporgada. Millor és cremar-los com estableix la llei.

Ratat o cabra.—Es l'insecte que rosega les puntes dels brots.

Pulveritzar els arbres amb una solució composta per:

Nicotina.	53 grams.
Sabó moll.	500 »
Aigua.	100 litres.

En conclusió, per vèncer la decadència de les oliveres empordaneses cal:

Primer.—Treballar sovint el terreny per facilitar-ne l'airejament i per enmagatzemar i conservar l'aigua de les pluges.

Segon.—Adobar racionalment per reparar l'empobriment del terreny degut a la llarga substracció de collites.

Tercer.—Esporgar bé, abandonant el sistema de fer corones i seguint les normes dites més amunt.

Quart.—Combatre energicament les malalties.

Concursos de bestiar que enguany celebra- rà la Mancomunitat

Per aquest any econòmic 1923-24, la Mancomunitat té en projecte els següents Concursos;

Mes d'abril, dia 22.—Concurs boví lleter per a la comarca del Vallès, a Cardedeu.

Mes de maig, dia 13.—Concurs boví lleter i del país per a la comarca del Baix Empordà, a la Bisbal.—Dies 27 a 31, Concurs porquí per a la comarca de Mig Segre, a Pons.

Mes de juny.—Concurs asinal per a la comarca d'Urgell, Segrià i Pla de Lleyda, a Bellpuig.

Mes de setembre.—Concurs porquí per a la comarca de la Garrotxa, el dia 16, a Olot; Concurs asinal, per a la plana de Vich, el dia 23, a Vich; Concurs boví lleter per a la mateixa comarca anterior, a Vich, el dia 24; Concurs boví lleter per a la comarca d'Urgell, Segrià i Pla de Lleyda, a Balaguer, el dia 30.

Mes d'octubre.—Concurs boví de raça catalana, per a la comarca del Bergadà, el dia 7, a Berga; Concurs boví de raça arnesa suïssa, per a la Vall d'Aran, a Viella, el dia 18; Concurs llaner a la Vall d'Aneu, el dia 20, a Esterri d'Aneu; Concurs llaner per a la comarca del Pallars, a Sort, el dia 21; Concurs llaner pel Ribagorça, el dia 23, a Pont de Suert; Concurs boví lleter per a la comarca de l'Urgellet, el dia 28, a Seu d'Urgell. Per la mateixa comarca i població, l'endemà, dia 29, Concurs porquí. Per a la comarca de Cerdanya, el dia 31, a Puigcerdà, Concurs cavallí.

Mes de novembre.—Concurs boví lleter

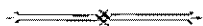
per a la comarca de Cerdanya, a Puigcerdà, el dia 1. Concurs boví lleter i de raça marinera, per a la comarca del Gironés i Selva, a Girona. Concurs llaner, pel Ripollés, Valls de Ribes i Camprodon, a Ripoll.

Mes de desembre.—Concurs porquí, per a la comarca del Vallès, a Mollet.

Mes de febrer.—Concurs cavallí, per a la comarca del Baix-Empordà, a La Bisbal. Concurs d'aviram i conills, pel Baix-Empordà, a La Bisbal. Concurs d'aviram i conills, pel Pla de Barcelona, a Gavà.

Mes de març.—Concurs porquí pel Pla de Bages, a Manresa.

Els ramaders, els Sindicats i els Ajuntaments que vulguin alguna modificació en el pla de Concursos respecte la data de la celebració, poden comunicar-ho als Serveis de Ramaderia de la Mancomunitat, Urgell, 187, Barcelona, per tot aquest mes d'abril.

Als bons amics en Francesc Lloret i na Remei Serra en el dia de llurs noces celebrades a Torroella el 3 de maig de 1923.

*En vostre primer jorn de maridatge
triomfi com s'ol mistic vostre cor;
no visquí de la terra en l'esclavatge,
que el cor deu ser un àngel qui no mor.*

*Que en ell brillin d'amor les pures gales;
que en pugí amunt, com un encens, l'anhel;
la vera amor porta ales:
la vera amor va al cel.*

*Que formin vostres vides només una
flama amb doble esplendor;
és, perquè voli dintre la nit bruna,
si dues ales posseeix l'amor.*

*Tota estrella i tot s'ol un jorn expira;
i s'esvaeix tot mundanal perfum;
poseu-hi en vostra vida, una guspira
de la divina Llum.*

*Qui hi hagi en vostra amor, eterna pluja
a qui la terra dolçament atreu,
i que altra volta, evaporada, puja
a fins els peus de Déu.*

*Que dins la carn l'esperit bell palpiti
com un Rei vencedor;
que com una ona colossal s'agiti,
frisosa de l'altura, vostra Amor.*

*Que no sia Ella l'aigua quan arriba
en terra xorca, convertint-se en fang;
sinó una pluja, que natura viva
torna en perfums i flors, colors i sang.*

*Totes les coses que en la terra troba
com grans d'encens, en ses entranyes fon;
Ella en ses mans el foc eternal roba
i en un vívid incendi abrusa el món.*

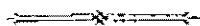
*I així junyint-se amb altres veus germanes
i amb veus inconscients de l'Univers,
les veus de vostres vides sabiranes
tindran sonoritats d'elegant vers.*

*L'abraç primer que us donareu estàtics,
si és fusió d'uns cors enamorats,
que aquests cors, estoigs auris, emblemà-
[tics,
tanquin perfums de terra i cel mesclats.*

*Dins nit serena que en estels fulgura
el vostre bes primer ressoni lleu,
que tota remor pura
és un respir de Déu.*

F. VIVER, pvrre

Torroella de Montgri, abril 1923

NOTICIES

Cartells. — La Comissió de Nostra Parla ens ha tramés uns bonics cartells escrits en català, per a repartir entre els comerços de la vila.

Hi ha quatre models distints aixís rotulats: «Preus econòmics», «Faltan aprenents», «Tancat» i «Tancat de ... a ...».

A qui els interessi algun d'aquests cartells, pot recollir-lo al Ateneu.

Gran mítin en projecte. — Se'ns anuncia que molt aviat se celebrarà en nostra vila un gran acte de propaganda, en el qual Acció Catalana exposarà el seu programa a Torroella.

Sembla que hi pendrà part el gran publicista En Rivera Rovira.

Naixement. — L'esposa de nostre amic, el director del quinzenal «La Veu de la Selva», ha donat a llum a un robust i formós nen. Amb aital motiu rebim nostra enhorabona.

Casament. — Dies passats contragué matrimoni nostre benivolgut amic En Francisco Lloret amb la gentil senyoreta Remei Serra. Els desposats sortiren en viatge de noces.

Que la lluna de mel interminable els reservi tota classe de dolceses.

IRIDOL VINTRO

calma tot seguit el MAL DE CAIXAL

Venda: Farmàcies Pou i Garcia. — Torroella de Montgrí.

De la fàbrica. — Cada dia és major el número d'obreres empleades en la fàbrica dels senyors Serrats. Aalgunes famílies forasteres han vingut ja a establir-se en nostra vila.

Expansió torroellenca. — Nostre volgut amic En Salvador Matas ha anat a establir una important ferrateria a La Bisbal.

Desitgem que la sort favoreixi a nostre bon amic i que la prosperitat no l'abandoni.

Està per arrendar, el pis principal del Cafè-teatre Coll.

Dirigir-se a Pere Huguet.

Plaga de conills. — Se'ns diu que a la Muntanya Gran i Dunes hi ha una gran plaga de conills que han alarimat als bons terrassans que tenen vinyes per aquelles terres.

Brigada topogràfica. — Una brigada topogràfica esta fent treballs pels encontorns de nostra vila.

Conferència. — El mestre nacional d'aquesta vila donà dijous passat a La Bisbal davant d'un grop de professors i de l'inspector de primera ensenyança, una conferència sobre el següent i sugestiú tema: Forma i color.

Una vintena de nois torroellencs treballaren i dibuixaren davant de la concurrència.

Els petits artistes concurrents a l'acte foren: J. Cases, M. Pujadas, J. Radresa Oller, J. Radresa Pascual, Vert Joan, N. Vidal, S. Pou, F. Serra, J. Esquena, V. Bofill, P. Bofill, J. Ferrer, M. Cristòfol, I. Medinà, J. Mundet, J. Puig, J. Vilallonga,

J. Molinas, R. Marull, P. Negre, F. Martí i Ros. Els escolar foren felicitats pel seu treball.

Mapa de la comarca torroellenca.—La secció de cartografia de la Mancomunitat de Catalunya ha posat a la venda un bellíssim e interessant mapa de la comarca torroellenca. L'Ateneu ha encarregat l'adquisició d'aquest treball cartogràfic referent a nostres terres.

Defunció.—Ha mort a Torroella N'Agna Vilanova de 25 anys d'edat. La seva defunció ha sigut molt sentida.

Trasmetem a sa família i en particular al seu espòs En Joan Mercader l'expressió de nostre condol.

El temps.—Hem entrat per fi al bon temps amb fortes calors; els sembrats ofereixen un bell aspecte els camps, les gales dels bells jorns primaverals.

Visitants.—Han estat a Torroella Donya Maria Murtra de Saguer, acompanyada de son espòs nostre bon amic D. Josep Maria Saguer. Benvinguts.

També hem saludat a nostre company En Narcís Matarrodona, a D. Joaquim de Camps alt advocat i distingidíssim col·laborador d'Emporion i a sa gentil esposa.

Nova fàbrica.—Se'ns diu que molt aviat començaran les obres d'una fàbrica de teixits.

Desitjariem se confirmés la nova.

DR. NOGUER MORÉ

Dermatòleg, Sifiliògraf per oposició del Hospital de la Santa Creu, de Barcelona. CONSULTA A GIRONA: Sols el primer dissabte de cada mes. Corti Real, 14, 1er.

Radium - Anàlisis d'Orina i Sang.

València, 200, pral. - Barcelona.

Marxa de l'Hidroavió.—La passada setmana marxà l'hidroavió que feia alguns dies havia amarrat a Estarlit per averies. Això constituí un espectacle al qual acudí molta gent de Torroella per a presenciar el vol del aparell.

De l'elecció.—En ressenyar les eleccions preferim portar a nostres lectors a les referències dels periòdics diaris evitant que nostres paraules puguin semblar apassionades.

A conseqüència dels fets ocorreguts el dimecres dia 2 de maig se celebrà una imponent manifestació de desagravi a l'alcalde i es presentaren i aprovaren unes conclusions enèrgiques a realitzar si no fós punit el sargent que cometé l'atropell.

Excursió.—El dimecres visità la vila de Torroella una excursió infantil dirigida per la culta i intel·ligent mestressa de Torrent.

Sportives.—En el camp d'sports del Club Deportivo Montgrí s'han celebrat darrerament diferents partits de futbol amb varis *teams* de la comarca.

Cal remarcar en preferència el pas dels equipers palafrugellencs que formen el *team* de reserva del Palafrugell F. C.

Dinmenge passat contendiren els de l'Armentera contra els locals resultant un partit en extrem interessant.

Per avui s'anuncia l'encontre de La Escala F. C. amb el Club Deportivo Montgrí. Coneguda la valua dels futbolistes escalencs, s'espera amb interès i espectació la seva visita sportiva.

I per últim, ens assabentem a darrera hora que el Club Deportivo Montgrí pendrà part en el campionat de l'Empordà, tenint de actuar en el camp figuerenc contra un *team* similar de la «provincia».

GRAN FONDA L'EMPORDANESA

— D' EN —

JAUME TORNÉ

Passeig de la Duana, 4 : Tel. 4561 H.

(Al costat de l'Estació de França i Molls)

BARCELONA

Espaioses i còmodes habitacions per als senyors passatgers : Cuina excel·lent : Cafès i licors de totes marques : Oberta durant tota la nit.

PREUS ECONOMICS

Antiga Fonda COTOLIU

A càrrec de GIL PUJOL

Serveis a la carta : Pensions : Berenars.
Respons : Vins superiors de la terra
Licors de les millors marques.

Carrer de la Porta Nova
TORROELLA DE MONTGRÍ

Se ven un portal de fusta amb
dos batents, en molt bon estat
i a preu sumament econòmic.

Per més detalls dirigir-se a la
redacció d'aquest periòdic.

Imp P. RIBAS. -Representant a Torroella, EDUARD VIÑAS.

CHOCOLATES
PIERAY
BRUCUERAS
TORROELLA
PÍDASE EN TODAS PARTES